

OD REDAKCJI

W niniejszym 37. tomie „Rocznika” kontynuujemy temat szkoły wyższej w dobie przemian, ponieważ debata trwa, my zaś niezmiennie jesteśmy otwarci na głosy w tej sprawie. Obserwujemy fale, którymi przetacza się w mediach i w środowisku akademickim dyskusja nad uwikłaniami, w których znalazło się szkolnictwo wyższe w Polsce i na świecie. Krytyka miesza się z zachwytem, roztrząsanie powierzchownych, zastępczych problemów przesłania destrukcyjne mechanizmy, których obnażanie od zawsze jest celem „Rocznika Pedagogicznego”. Sami nie godzimy się na to, czemu wyraz daliśmy w poprzednim roku, włączając się w działania Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN na rzecz czasopism naukowych padających ofiarami *parametryzacyjnego obłądu*. Mocne to słowa. Tkwimy jednakże w centrum (epicentrum?) zdarzeń i z tego miejsca dajemy sobie prawo do manifestowania oburzenia. „Rocznik Pedagogiczny” jest i będzie forum akademickim, przestrzenią wyrażania poglądów, przestrzenią sporów, wymiany myśli, ale i zapisem losów pedagogiki i pedagogów. Szkoda, że cenę za naszą wierność tradycji, za bezinteresowną pracę na rzecz środowiska akademickiego ponoszą nasi Autorzy: co roku bowiem dowiadują się, że artykuł w „Roczniku” jest niżej punktowany. Piszą mimo to, poziom pisma nie obniża się i jak co roku dosłownie trudno nam domknąć numer, a wielu autorom i sprawom musimy odmawiać z braku miejsca. Nie satysfakcjonuje nas jednak spychanie pisma z wieloletnią tradycją na miejsce równe lub niższe tym periodykom, które spełniają wytyczne ministerialne, aby zdobyć rozmaite profity.

Zamieszczamy zatem w tym tomie tekst Henryki Kwiatkowskiej pt. *Metodologia oceny parametrycznej czasopism. Problemy i dylematy* oraz dokumentację korespondencji „Rocznika Pedagogicznego” w tej samej sprawie. Warto dodać, że dotąd nie otrzymaliśmy odpowiedzi Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na wystosowany do niego list. Skutkiem sytuacji, w której się znaleźliśmy „Rocznik Pedagogiczny” musi zmierzyć się także z kłopotami finansowymi. Jesteśmy bardzo wdzięczni Dziekanowi Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM, Profesorowi Zbyszko Melosikowi za dofinansowanie tego numeru, a zarazem wyraz wsparcia inicjatywy, co prawda ogólnopolskiej, ale zawsze blisko związanej z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, który jest nie tylko formalną siedzibą Redakcji, ale naszą redakcyjną Alma Mater.

W ramach namysłu nad losem periodyków naukowych w Polsce bacznie obserwujemy też rynek nowych czasopism pedagogicznych, promując niektóre z nich. W tym numerze są to: „Parezja”, „International Journal of Pedagogy, Innovation and New Technologies” oraz „Journal of Power and Gender” (notki w dziale „Nowe Pisma”).

Jako wyraz troski o pedagogikę jako dyscyplinę naukową i kierunek studiów z satysfakcją kontynuujemy także zwyczaj publikowania sprawozdań z działalności Zespołów przy KNP PAN. Tym razem są to Zespół Pedagogiki Ogólnej oraz Pedagogiki Społecznej, który w swym tekście dał wyraz swojej obecności w sferze publicznej. Mamy zatem możliwość zapoznania się z listami otwartymi i projektem ustawy, które skierowano w ostatnim czasie do Kancelarii Prezydenta i do różnych ministerstw oraz odpowiedzi na nie. Ważnym dopowiedzeniem jest sprawozdanie z V Zjazdu Pedagogów Społecznych. Zachęcamy Czytelników do dalszego włączania się w debatę nad ważnymi dla środowiska sprawami. Otwarty jest dla nich dział „Głosy Nadesłane”, w którym w tym numerze znalazł się tekst Anny Koli: *Z edukacją sprawa trudna... Kilka refleksji po Seminarium Eksperckim, które odbyło się dnia 17 czerwca 2014 w Pałacu Prezydenckim w Warszawie.*

Szkole wyższej poświęciliśmy także (po raz kolejny) dział „Artykuły”. Jest on nieco zmodernizowany w stosunku do poprzednich wersji. Obejmuje dwa zakresy: „Z Kraju” i „Ze Świata”, zrezygnowaliśmy zatem z osobnego działu „Z Zagranicy”. Bardziej nas interesuje bowiem zakres tematyczny nadsyłanych tekstów, nie zaś afiliacja (polska czy zagraniczna) autora. Cieszymy się, że znów udało nam się pozyskać tak głębokie, krytyczne, mocne teksty, jak: *Pedagogika (w) demokracji* (Bogusław Śliwowski), *O psuciu pedagogiki – rozważania na kanwie doświadczeń członka PKA* (Amadeusz Krause), *Kryteria i warunki ewaluacji nauczycieli akademickich w świetle arkuszy okresowej oceny na kierunkach pedagogicznych w 22 polskich uniwersytetach* (Katarzyna Marszałek, Sławek Pasikowski), *Uniwersytet bioprodukcyjny* (Oskar Szwabowski) i *Proaktywność w karierze jako narzędzie inwestycji i odnawialności kapitału kariery młodzieży akademickiej* (Agnieszka Cybal-Michalska). Mamy poczucie, że są to wypowiedzi, które nie przejdą bez echa.

Kolejne pięć artykułów jest odpowiedzią na pytanie o obraz szkolnictwa wyższego na świecie – tym razem poruszamy zagadnienie tubylczego szkolnictwa wyższego w Arktyce (Tomasz Gmerek), prywatnego szkolnictwa wyższego w Chinach (Anna Mańkowska), publikujemy tekst o Indiach (Nisar Ali), o Czechach (Miroslav Somr, Lenka Hrušková), a także, z nie małym sentymentem i w poczuciu jedności wykraczającej poza ramy namysłu nad problemami szkolnictwa wyższego artykuł zaprzyjaźnionej z redakcją Ałły Wasyluk, która porusza kwestię ukraińską.

Polecamy dział „Forum Młodych Pedagogów”. Z uwagą śledzimy rozwój naukowy młodej kadry. Teksty: „*Konsument jest wrogiem obywatela*” – *próba dyskusji z Baumanowską tezą* (Mateusz Marciniak), *Migracja zarobkowa młodzieży. Problem indywidualny czy społeczny? Sfera prywatna czy sfera publiczna?* (Ireneusz Bochno), *Prywatne-publiczne-polityczne. Genderowe konteksty edukacji* (Barbara Biskup), *Eglantyne Jebb i jej wkład w rozwój praw dziecka* (Aleksander Cywiński) nie tylko zostały wyróżnione nagrodą audytorium XVII Letniej Szkoły Młodych Pedagogów (sprawozdanie z tej Szkoły tradycyjnie w dziale „Działalność KNP PAN”), ale i otrzymały bardzo pozytywne recenzje

(żałujemy, że tylko do wiadomości redakcji i autorów, bo młodym, zdolnym pedagogom należałaby się dodatkowa forma promocji w formie publikacji choćby fragmentów tak dobrych opinii o ich tekstach). My, jako redakcja mamy przywilej promowania wartościowych tekstów naszych kolegów i koleżanek, co czynimy i tym razem, publikując w dziale „Recenzje” uwagi na temat studium Moniki Wiśniewskiej-Kin *Dominacja a wyzwolenie. Wczesnoszkolny dyskurs podręcznikowy i dziecięcy* (Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2013). Znajdujemy tam także recenzję dzieła Eugenii Potulickiej *Neoliberalne reformy edukacji w Stanach Zjednoczonych. Od Ronalda Reagana do Baracka Obamy* (Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2014).

W tegorocznym „Roczniku” z szacunkiem celebруем zarówno 110. rocznicę urodzin profesora Bogdana Suchodolskiego, jak i obchody Roku Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Cieszymy się jubileuszami ośrodków akademickich: 40-leciem Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS oraz 20-leciem Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu i fenomenem 20-lecia Tatrzańskich Sympozjów Naukowych „Edukacji Jutra”. Zauważamy także inne, ważne dla środowiska wydarzenia, w które obfitował rok 2013. Są to na przykład nadanie godności Doktora *Honoris Causa* Profesorowi Bogusławowi Śliwerskiemu i Profesorowi Zbigniewowi Kwiecińskiemu, XI Walny Zjazd Delegatów Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, VI Zjazd Pedagogiczny czy inne konferencje i wydarzenia.

Poza działami „Z Kroniki”, „Wykaz Prac Doktorskich i Habilitacyjnych” oraz „Książki Nadesłane”, które są rocznikową tradycją, rozpoczynamy z tym numerem publikowanie wykazu konferencji naukowych, które odbyły się pod patronatem KNP PAN, zależy nam bowiem z jednej strony na pokazaniu obszarów, które są namysłem pedagogiki i pedagogów, z drugiej na podkreślaniu zakresu prężnej działalności Komitetu. W tym miejscu drobne dopowiedzenie. Chcemy być aktualni, a „Rocznik” ma częściowo charakter sprawozdawczy (za 2013 rok). Moglibyśmy zatem pewne informacje dotyczące 2014 roku zamieścić dopiero w kolejnym numerze pisma, ale chcemy, by niektóre z nich, szczególnie te zgłaszane przez Czytelników, były publikowane na bieżąco. W związku z tym zamieszczamy sprawozdania z konferencji i informacje o nich za 2013 i 2014 rok (nadesłane do momentu złożenia aktualnego numeru pisma do druku – do 30 listopada 2014 r.). Podobnie czynimy w przypadku większości działów: „Działalności Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN”, „Z Żalobnej Karty”, „Z Życia Ośrodków Akademickich”, „Recenzji”, „Nowych Pism”. Jeśli chodzi o prace doktorskie i habilitacyjne, to zamieszczamy tylko wykaz obronionych w 2013 roku. W przypadku „Książek Nadesłanych” publikujemy wykaz tych, które zostały wydane w 2013 roku (i ewentualnie wcześniejsze). Ponieważ część książek z datą wydania 2013 zamieściliśmy w poprzednim (36.) numerze „Rocznika”, toteż nie wymieniamy ich ponownie. Cezurą czasową prowadzonego przez Redakcję działu „Z Kroniki” jest zaś wiosna 2014 roku. Wydarzenia kolejne zostaną odnotowane w 38. tomie pisma.

Skoro o kolejnym tomie mowa, profilujemy go w kierunku problematyki szkoły niższego szczebla i polityki oświatowej. To pole problemowe otwiera się jakby naturalnie, w konsekwencji namysłu nad kondycją szkoły wyższej. Wiele razy odnosiliśmy się na przykład do kwestii kształcenia nauczycieli czy szerzej do kwestii nieudolnych reform naszego szkolnictwa. Chcemy teraz pochylić się nad szkołą i poświęcić jej problematyce cały numer „Rocznika”. Jak zawsze zachęcamy Czytelników do współpracy nad jego ostatecznym kształtem.

* * *

Na łamach naszego pisma z głębokim żalem żegnamy tych, którzy odeszli niedawno, na zawsze pozostawiając środowisko pedagogiczne w smutku i zadumie. Są to: dr hab. Beata Dyrda; prof. zw. dr hab. Ryszard Borowicz; dr hab. Stanisław Ruciński; prof. zw. dr hab. Stanisław Kaczor oraz prof. zw. dr hab. Bronisław Urban. Będą jednak na pewno w życzliwej pamięci uczniów, współpracowników i Czytelników ich tekstów.